

Шумкова О.В.,

к.е.н., доцент кафедри маркетингу та логістики

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

Третьякова Ю.В.,

магістрант з маркетингу

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКУВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТА ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

Національна система екологічної сертифікації перебуває на етапі становлення, саме тому існує низка прогалин, проблемних моментів щодо використання цього адміністративно-правового засобу забезпечення екологічної безпеки. В умовах євроінтеграції особливої актуальності набувають питання пошуку нових адміністративно - правових засобів забезпечення екологічної безпеки, не пов'язаних із застосуванням примусу, розроблених з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду.

Екологічна сертифікація – це підтвердження відповідності продукції (робіт, послуг), процесів проектування (включаючи вишукування), виробництва, будівництва, монтажу, налагодження, експлуатації, зберігання, перевезення, реалізації, утилізації або інших об'єктів сертифікації екологічним вимогам, встановленим технічними регламентами, стандартами, зведеннями правил, іншими нормативними правовими актами і нормативно-технічними документами з метою охорони навколишнього середовища і його окремих компонентів, забезпечення екологічної безпеки і раціонального використання природних ресурсів.[1]

Метою екологічної сертифікації є стимулювання виробників до впровадження екологічних процесів і розробки продукції, яка б мінімально

забруднювала навколишнє середовище і давала споживачу гарантію безпеки для життя, здоров'я і навколишнього середовища.

За допомогою екологічної сертифікації вирішується низка найважливіших завдань із забезпечення раціонального використання природних багатств, охорони навколишнього середовища і здоров'я людей від шкідливого впливу екологічно потенційно небезпечної продукції, процесів, робіт або послуг:

- попередження появи та реалізації екологічно небезпечної продукції, процесів, робіт та послуг, що унеможливорює спричинення шкоди природному середовищу;
- виробництво екологічно безпечної продукції на всіх стадіях її життєвого циклу, контроль безпеки продукції для довкілля, життя, здоров'я та майна, що забезпечує захист споживача від наявності екологічно небезпечної продукції, процесів, робіт та послуг;
- розробка та впровадження екологічно безпечних технологічних процесів та обладнання;
- створення відкритої вільної конкуренції на єдиному ринку продукції, процесів, робіт та послуг на основі інформації про рівень екологічної чистоти продукції;
- запобігання ввезенню в країну екологічно небезпечної продукції, технологій, відходів, послуг;
- інтеграція економіки країни у світовий ринок і виконання зобов'язань у сфері забезпечення екологічної безпеки, що визначені міжнародними нормативно-правовими актами.

Основними елементами у системі екологічної сертифікації є:

- розробка екологічної політики і заяви щодо бажання досягти конкретної екологічної мети підприємства;
- оцінка поточної ситуації, тобто вивчення особливостей діяльності, щодо яких буде оцінюватись ефективність функціонування системи екологічного менеджменту;
- формування конкретних задач, що відповідають цілям екологічної політики;
- розробка екологічної програми, яка детально описує шляхи та етапи вирішення поставлених задач;

– проведення екологічних перевірок з метою періодичної перевірки вирішення поставлених задач та функціонування системи екологічного менеджменту.[2, с.67]

Досвід екологічної сертифікації виробництва і споживання екологічної продукції в Україні підтверджує тенденцію до створення систем управління якістю, систем екологічного менеджменту, які дають виробникам економічні вигоди.

Основними міжнародними правовими документами у сфері екологічної сертифікації є стандарти ISO 14000 та ISO 9000, які забезпечують зниження негативного впливу на навколишнє середовище.

Нормативно-методична база охорони навколишнього середовища охоплює екологічні стандарти та нормативні документи Міністерства енергетики та захисту довкілля, які встановлюють екологічні норми і забезпечують методику проведення аналітичних вимірювань екологічних характеристик.

Існуюча українська державна система сертифікації продукції (УкрСЕПРО) у своїх стандартах уже враховує положення настанов ISO/IEC 7:1994 «Настанови щодо розробки стандартів, придатних для оцінювання відповідності», ISO/IEC 28:1982 «Загальні правила типової системи сертифікації продукції третьою стороною», ISO/IEC 60:1994 «Кодекс ISO/IEC загальноприйнятої практики оцінювання відповідності» тощо. Процес екологічної сертифікації, і як наслідок, екологічного маркування забезпечується за рахунок наявності таких українських стандартів:

- ДСТУ ISO 14020:2003 Екологічні маркування та декларації. Загальні принципи (ISO 14020:2000, IDT);
- ДСТУ ISO 14021:2016 Екологічні маркування та декларації. Самодекларації II типу (Екологічне маркування типу II) (ISO 14021:2016, IDT);
- ДСТУ ISO 14024:2002 Екологічні маркування та декларації. Екологічне маркування типу 1. Принципи та методи (ISO 14024:1999, IDT).[1, 3]

Отже, розвиток та удосконалення систем екологічної сертифікації реалізує положення екологізації економіки на різних рівнях, процесів підприємництва, маркетингу, логістики та стимулює виважене соціо-еколого-економічне

використання природних ресурсів.

Список використаних джерел

1. Закон України Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19> (дата звернення 24.03.2020)
2. Зіновчук Н.В. Екологічний маркетинг. ЖДУ ім. І.Франка, 2015. 190с.
3. Международная организация по стандартизации URL: <https://www.iso.org>. (дата звернення 25.03.2020)